

Stockholm den 10 januari 2025

R-2024/2080

Till Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen, Bankenheten
Fi 2024:A – Fi 2024/01905

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 10 oktober 2024 beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian Straffansvar för den som bedriver finansiell verksamhet utan tillstånd eller registrering m.m. Remissen i denna del avser endast de delar av promemorian som berör lagförslagen i avsnitt 2.1, 2.2 och 2.3. Övriga delar av den remitterade promemorian kommer behandlas i det andra till detta remissärende hörande yttrandet.

Sammanfattning

Advokatsamfundet avstyrker förslagen i promemorian i nu aktuella delar och vill därvid särskilt anföra följande synpunkter.

Synpunkter

Det kan konstateras att förslagen syftar till att straffbelägga bedrivandet av finansiell verksamhet utan erforderligt tillstånd eller registrering. Kriminaliseringen motiveras av att finansmarknaden utnyttjas av den organiserade brottsligheten genom användandet av finansiella verksamheter för att begå brott, tvätta pengar och återinvestera brottsvinster i verksamhet.

Förslagen innebär förändringar som bör övervägas utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv.

De föreslagna bestämmelserna förenlighet med legalitetsprincipen

I promemorian föreslås ett nytt straffstadgande i 1 § i förslaget till lag (2025:000) om straff för olovlig finansiell verksamhet. Vid övervägandet av en kriminalisering, måste särskilt beaktas att kriminaliseringen ska präglas av legalitet och förutsebarhet. Detta följer av obestämdhetsförbudet i legalitetsprincipen, vilken kommer till uttryck i 2 kap. 10 § regeringsformen, 1 kap. 1 § brottsbalken och artikel 7 i Europakonventionen. Principen ställer krav på att straffbestämmelser måste vara begripliga och till viss del bestämda i sin utformning. Bestämmelserna måste ges ett sådant tydligt innehåll att det blir möjligt för enskilda att kunna förutse följderna av sina handlingar.¹

Advokatsamfundet noterar att det i det aktuella straffstadgandet hänvisas till andra bestämmelser, i både svensk lag och EU-förordningar samt i redogörelsen för vilken finansiell verksamhet som kräver Finansinspektionens tillstånd eller registrering. Detta innebär att den enskilde måste undersöka bestämmelser i andra lagar och EU-förordningar för att säkerställa att verksamheten varken omfattas av tillstånds- eller registreringsplikt hos Finansinspektionen. Den svenska regleringen av tillstånds- och registreringsplikt omfattar över 20 olika lagar, vilka reglerar plikten inom olika områden, som exempelvis lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.² Den enskilde måste därför först undersöka dessa bestämmelser och därefter även undersöka EU-regleringen för att komma till insikt om huruvida verksamheten är förenlig med tillstånds- och redovisningsplikten i den nya bestämmelsen om olovlig finansiell verksamhet.

Blankettstraffbud, straffbestämmelser som hänvisar till regler i andra författningar, är visserligen principiellt förenliga med legalitetsprincipen, även när bestämmelsen hänvisar till EU-förordningar. Det kan även vara förenligt med principen att det fordras viss efterforskning för att efterleva straffstadgandet.³ Advokatsamfundet noterar dock att de finansiella verksamheterna redan idag lägger omfattande resurser på att efterforska vad som åläggs verksamheterna enligt regelverket.⁴ Det är vanligt förekommande att företag inom branschen genomför omfattande analyser av planerad eller ändrad verksamhet inför en tillståndsprocess. De rekvisit som gäller för respektive tjänst är i många fall inte tydliga och små skillnader kan vara avgörande för

¹ Jfr. prop. 1994/95:23, s. 53 f. Promemorian s. 45.

² Jfr. promemorian s. 56 f.

³ Jfr. promemorian s. 58 och vidare hänvisningar.

⁴ Jfr. promemorian s. 55.

bedömningen av vilken tjänst som aktualiseras. Även Finansinspektionens praxis, ny vägledning eller tekniska standarder och andra europeiska myndigheters uttalanden kan ha stor betydelse för hur frågan ska bedömas.

Denna omfattande efterforskning ska ses mot bakgrund av att innehållet i de lagar som den föreslagna bestämmelsen hänvisar till redan innebär vissa gränsdragningssvårigheter i förhållande till vilka verksamheter som är tillstånds- och registreringspliktiga, eller som faller utanför tillämpningsområdet. Ett exempel på detta utgör lag (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet och dess definition av ”annan finansiell verksamhet” i 1 §, vilken har konstaterats ytterst utgöra en fråga för EU-domstolen och därför medföra betydande gränsdragningssvårigheter.⁵ Andra exempel som särskilt ofta visar på gränsdragningssvårigheter är följande områden:

- fondverksamhet enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
- värdepappersrörelse enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster, samt
- utgivning av e-pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar.

Det förekommer även att Finansinspektionen inom ramen för sina tillståndsprövningar meddelar att en viss tjänst aktualiserar tillstånd enligt en viss tillståndspunkt i aktuell rörelselag och beviljar detta tillstånd, för att i en senare omauktorisationsprocess ändra sitt synsätt och skifta till att tillstånd enligt en annan tillståndspunkt i samma rörelselag krävs. I dessa fall har Finansinspektionen meddelat att handläggaren i det första ärendet gjort en felbedömning. Dessa omauktorisationsprocesser visar tydligt på att även Finansinspektionen kan ha svårigheter att urskilja vilka tillstånd eller registreringar som krävs för vissa tjänster och produkter, vilket kan ha sin förklaring i att det förekommer en uppsjö av olika finansiella tjänster och produkter som kan vara likartade, men likväl ha skillnader som har påverkan i prövningen.

Vidare har verksamheterna begränsade möjligheter att vända sig till Finansinspektionen för vägledning eller klaganden i specifika frågor, om ärendet inte rör en konkret tillståndprocess.

⁵ Jfr. prop. 2022/23:124 s. 33.

Detta förstärks av att Finansinspektionen mycket sällan öppnar upp för dialogmöte inför inlämnande av en tillståndsansökan. Mot bakgrund av dessa höga krav på efterforskning, och de kostnader som dessa efterforskningar medför för enskilda, anser Advokatsamfundet att bestämmelsens utformning inte uppfyller legalitetsprincipens krav på erforderlig begriplighet och bestämdhet.

I promemorian uttrycks visserligen att syftet med kriminaliseringen är att beivra sådana verksamhetsutövare som bedriver finansiell verksamhet som utan tvekan omfattas av tillstånds- eller registreringskrav. Därvid konstateras att, i den mån det är tveksamt eller svårt kan avgöras om en verksamhet omfattas av kraven, bör det inte bli aktuellt med lagföring.⁶ Advokatsamfundet ifrågasätter dock om den öppning för bedömning som görs genom denna formulering är tillräcklig och anser snarare att tillämpningsområdet bör tydliggöras i lagtexten. Härtill kan tilläggas att verksamheter som "utan tveksamhet" omfattas av tillstånds- eller registreringskrav inte sällan saknar bokföring. Den typen av näringsverksamhet kan därför bli föremål för åtal om bokföringsplikt. Även i ljuset av detta framstår den föreslagna regleringen inte som nödvändig.

För det fall ett tydliggörande inte sker i enlighet med vad som nu förespråkats, bör det i vart fall tillmätas betydelse i bedömningen vilka åtgärder som verksamheten vidtagit för att göra en gedigen analys av sin verksamhet. I de fall rimliga åtgärder vidtagits för att göra rätt, bör detta påverka bedömningen av verksamhetsutövarens oaktksamhet.

Advokatsamfundet noterar vidare att det i det nya straffstadgandet om olovlig finansiell verksamhet, finns vissa otydligheter angående vem som ska anses vara straffrättsligt ansvarig. I bestämmelsen anges endast "den som □...□ bedriver sådan finansiell verksamhet". Det finns inte heller något förtydligande i promemorian angående vem som avses i bestämmelsen. Där redogörs endast kort för straffansvaret genom att konstatera att en ansvarig person kan tänkas vara en företagsledare som vidtar aktiva handlingar eller i övrigt den som har uppgift att säkerställa erforderligt tillstånd eller registrering av verksamheten.⁷ Vid en jämförelse med bokföringsbrott och ansvaret för bokföringen, kan vägledning hämtas i aktiebolagslagens 8 kap. 4 §, där det uttryckligen anges att styrelsen och, i förekommande fall, den verkställande direktören som

⁶ Jfr. promemorian, s. 59.

⁷ Jfr. promemorian s. 59.

huvudregel är ansvariga för bokföringen. Genom att inte tydliggöra presumptionen om styrelseansvar, som föreligger för bokföringsbrott, finns det en risk att frågan om ansvar blir föremål för diskussion i större utsträckning än vad som åsyftats.

Konsekvenserna av de otydligheter som omgärdar den föreslagna bestämmelsen blir att enskilda antingen tvingas lägga omfattande resurser på att säkerställa att deras verksamheter är förenliga med tillstånds- och registreringskraven, eller riskerar en straffrättslig påföljd i form av fängelse och näringsförbud. Personer som avser att bedriva finansiell verksamhet har visserligen redan idag krav på sig att avgöra om verksamheten omfattas av tillstånds- eller registreringsplikten. Idag har dock verksamheterna möjlighet att rätta sig efter förelägganden från Finansinspektionen i de fall då undersökningen av förenligheten med regleringen genererat ett felaktigt resultat. Risken i samband med bedrivandet av verksamheten är därför betydligt lägre idag. Lagförslaget kommer följaktligen att få en avskräckande effekt avseende bedrivande av finansiella verksamheter, även för laglydiga personer, vilket i längden blir skadligt för näringslivet.⁸ Även anställda och uppdragstagare kan tänkas bli avskräckta från att arbeta i dessa verksamheter då den personkrets som riskerar straffrättsligt ansvar för den olovliga verksamheten inte är avgränsad.

Utökade möjligheter för Finansinspektionen att ingripa mot otillbörliga verksamheter

Vid övervägandet av en kriminalisering ska beaktas att kriminalisering som utgångspunkt bör ske med återhållsamhet och inte användas om det finns andra effektiva metoder för att motverka det oönskade beteendet.⁹

I Straffanvändningsutredningen som tillsattes av regeringen under 2011, och som även nämns i förevarande promemoria, konstaterades att det finns ett stort antal straffbestämmelser som kan karaktäriseras som administrativa stödkriminaliseringar, med vilket menades överträdelser av bl.a. krav på tillstånd, anmälan eller registrering. I utredningen uttalades att det generellt fanns anledning att överväga om inte andra repressiva metoder än straff har bättre handlingsdirigerande förmåga.¹⁰ Mot bakgrund av att den föreslagna kriminaliseringen utgör en sådan administrativ

⁸ Jfr. promemorian, s. 52.

⁹ Jfr. promemorian, s. 46 f. SOU 2013:38, s. 659, 662.

¹⁰ Jfr. SOU 2013:38, s. 548-550.

stödcriminalisering, finns därmed anledning att överväga andra repressiva metoder även här.

Ett av de främsta skäl som i promemorian anges för en kriminalisering av olovlig finansiell verksamhet är Finansinspektionens begränsade möjligheter att ingripa mot verksamheter som varken är registrerade eller har tillstånd hos myndigheten.¹¹

Finansinspektionen har inte heller resurser för att systematiskt eftersöka verksamheter, spanings- eller underrättelseverksamhet eller tvångsmedel att tillgå.¹² Advokatsamfundet anser mot den bakgrunden att en effektiv metod, vilken skulle kunna utgöra ett alternativ till en kriminalisering, vore att i stället utöka Finansinspektionens resurser samt möjligheter att utöva tillsyn över, och sanktionera, de verksamheter som felaktigt saknar tillstånd eller registrering hos myndigheten.

Vidare anger promemorian som skäl för en kriminalisering att den organiserade brottsligheten utnyttjar finansiella verksamheter för att begå brott, tvätta pengar och återinvestera brottsvinster i verksamhet. De gärningar som nämns är dock redan kriminaliserade genom andra straffbud, såsom näringspenningtvätt i 7 § lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott. En person som i en verksamhet medverkar till en åtgärd som kan antas vara vidtagen i penningtvättssyfte döms därmed till ansvar för brott redan genom bestämmelsen om näringspenningtvätt. Genom att utöka Finansinspektionens möjligheter att upptäcka och utöva tillsyn över dessa verksamheter, kan därmed myndigheten samarbeta med Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten för att upptäcka, utreda och lagföra kriminella aktörer som agerar genom otillbörliga finansiella verksamheter. Advokatsamfundet anser med anledning av det ovan anförda att det finns andra mer effektiva metoder för att motverka det oönskade beteendet och att en kriminalisering följaktligen vare sig är nödvändig eller önskvärd.

Fler överväganden angående risken för dubbelbestraffning

Promemorians förslag till lag (2025:000) om straff för olovlig finansiell verksamhet innehåller ett flertal bestämmelser som reglerar när det föreligger hinder för åklagaren att vidta straffprocessuella åtgärder med anledning av att Finansinspektionens beslut om sanktioner eller viten. Förslaget innehåller även en bestämmelse som reglerar den

¹¹ Jfr. promemorian, s. 41.

¹² Jfr. promemorian, s. 41.

omvända situationen, att det föreligger hinder för Finansinspektionen att besluta om sanktionsavgifter eller att ansöka om utdömmande av vite med anledning av åklagarens straffprocessuella åtgärder. Regleringen motiveras av förbudet mot dubbelbestraffning.

Advokatsamfundet konstaterar att det saknas reglering och överväganden angående förutsättningar för åklagaren att, samtidigt som åtal för brott väcks, framställa ett yrkande om en administrativ sanktion eller vite likt hur regleringen ser ut på skattebrottsområdet. Vid överväganden avseende huruvida det är möjligt att den administrativa sanktionen och den straffrättsliga påföljden påförs samtidigt är förbudet mot dubbelbestraffning fortfarande av relevans. Advokatsamfundet anser därför att även detta förfarande bör regleras för att skapa förutsättningar för en förutsebar rättsprocess. På skattebrottsområdet har denna situation reglerats genom lag (2015:632) om talan om skattetillägg i vissa fall. En liknande lösning skulle vara möjligt att genomföra i förevarande fall.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander

Stockholm den 10 januari 2025

R-2024/2080

Till Finansdepartementet

Skatte- och tullavdelningen, Enheten för skatteförfarande och tullfrågor

Fi2024:B – Fi2024/02076

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 25 oktober 2024 beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian Straffansvar för den som bedriver finansiell verksamhet utan tillstånd eller registrering m.m. (Fi2024.B). Remissen i denna andra del avser särskilt de delar i promemorian som rör kontroll av kontanta medel vid den inre gränsen, dvs, avsnitten 2.4–2.8, 7 och 10.4–10.6 samt avsnitten 8 och 9 i den utsträckning de berör sådana kontroller.

Sammanfattning

Advokatsamfundet har, med undantag för de kritiska synpunkter som anges nedan, i huvudsak ingen erinran mot de delar av promemorian som är föremål för denna delremittering.

Synpunkter

Det kan konstateras att förslagen syftar till att möjliggöra kontroll av in- och utförsel av kontanta medel vid gränsen mot andra EU-länder. Kontrollen motiveras av att den internationella transporten av kontanter utgör ett centralt led i den brottsliga verksamheten. Förslagen innebär vissa förändringar som bör övervägas utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv.

De föreslagna bestämmelsernas förenlighet med legalitetsprincipen

I promemorian föreslås en anmälnings- och registreringsplikt kopplad till ett bötesstraff. Vid övervägandet av en kriminalisering, måste särskilt beaktas att kriminaliseringen ska präglas av legalitet och förutsebarhet. Detta följer av obestämthetsförbudet i legalitetsprincipen, vilken kommer till uttryck i 2 kap. 10 § regeringsformen, 1 kap. 1 § brottsbalken och artikel 7 i Europakonventionen. Principen ställer krav på att straffbestämmelser måste vara begripliga och till viss del bestämda i sin utformning. Bestämmelserna måste ges ett sådant tydligt innehåll att det blir möjligt för enskilda att kunna förutse följderna av sina handlingar.¹³

Advokatsamfundet noterar att begreppsbildningen i 3 a § i förslaget till lag om ändring i inregränslagen (1996:701), följer EU-regleringen. Blankettstraffbud, straffbestämmelser som hänvisar till regler i andra författningar, är visserligen principiellt förenliga med legalitetsprincipen, även när bestämmelsen hänvisar till EU-förordningar.¹⁴ Det måste dock finnas en gräns och tydlighet avseende vilka efterforskningar som kan krävas av enskilda. I förslaget till 3 a § i inregränslagen definieras begreppet kontanta medel som bland annat kontanter, överlåtbara innehavarinstrument och förbetalda kort. Den enskilde måste ha en möjlighet att förstå vad som förväntas av henne eller honom i detta hänseende. För att hon eller han ska få en närmare förståelse för begreppet, hänvisas nu endast till bilagan till EU:s kontantkontrollförordning. I denna bilaga finns dock ännu inte en precisering av begreppet förbetalda kort. Inför en anmälan till Tullverket svävar därmed den enskilde i ovisshet om huruvida rekvisiten för förbetalt kort uppfyllts. Denna omständighet är avgörande för frågan om personen omfattas av anmälningskyldigheten eller inte.

I promemorian har denna avsaknad av definition av förbetalda kort åtgärdats genom ett förslag om att regleringen inte ska tillämpas på dessa förbetalda kort, åtminstone inte förrän en precisering införs i bilagan till EU-förordningen. Det konstateras dock att om det framöver införs ett tillägg i bilagan med exempel för vad som ska anses innefattas i begreppet, kan bestämmelserna komma att tillämpas på förbetalda kort.¹⁵ Så fort en precisering sker inom EU kommer därmed straffbudet att bli tillämpligt även i dessa fall. Regleringen blir till följd av dessa möjliga förändringar högst oförutsägbar.

¹³ Jfr. prop. 1994/95:23, s. 53 f. Promemorian s. 45.

¹⁴ Jfr. promemorian s. 58 och vidare hänvisningar.

¹⁵ Jfr. promemorian s. 133.

Vidare konstaterar Advokatsamfundet att det saknas en reglering för när brottet för underlåtelse att anmäla in- och utförsel av kontanta medel fullbordas. Bestämmelsen är därmed inte preciserad i tiden för gärningens fullbordande. Detta utgör en skillnad mot regleringen av registreringsplikten för oledsagade kontanta medel, där det anges en tidsangivelse. Registrering ska, enligt den föreslagna bestämmelsen i 3 c §, ske inom 30 dagar från Tullverkets begäran om redovisning. Motsvarande reglering finns dock inte för anmälningsplikten. Den fråga som läsaren av bestämmelsen därmed ställer sig är huruvida en person som exempelvis åker till Arlanda flygplats kan göra en anmälan på plats eller om anmälan ska ha inkommit långt innan dess.

I promemorian konstateras angående denna avsaknad av tid för anmälan att ett klagörande kommer att genomföras i framtida föreskrifter från Tullverket. Mot bakgrund av betydelsen av denna precisering i tid för fastställandet av brottets fullbordan, vore det däremot en mer förutsebar ordning att reglera denna fråga i samma bestämmelse, 3 c § inregränslagen, och inte i någon föreskrift. Det vore dessutom direkt olämpligt att invänta att ansvarig myndighet uppmärksammar denna fråga och först därefter genomför egna föreskrifter. Det föreligger i dessa fall en risk för att tidsaspekten regleras långt efter att den föreslagna lagen har trätt i kraft, vilket skulle innebära att enskilda under en längre period svävar i ovisshet om tidpunkten för brottets fullbordan. Avsaknaden av en avgränsning i tid är följaktligen en brist i den föreslagna bestämmelsen.

Den föreslagna kriminaliseringen riskerar att inte få önskad effekt

Konsekvenserna av den oförutsebara regleringen som föreslås blir att regleringen kan få en handelshindrande effekt. Som påpekats är den föreslagna regleringen svårtolkad och därmed föreligger en risk för oavsiktliga överträdelser av straffbestämmelser med bötesstraff som påföljd. Laglydiga personer som har goda intentioner med sitt agerande, riskerar att avskräckas från att frakta legala kontanta medel över gränserna mellan EU-länder. Regleringen riskerar följaktligen en inskränkning i den för EU grundläggande principen om fri rörelse av kapital.¹⁶

Vidare uppkommer frågan om den föreslagna regleringen kommer att träffa kriminella grupperingar som rör sig över gränserna. Det kan knappast förväntas att de följer den reglering som utredningen föreslår. Dessa grupperingar kommer snarare att träffas av

¹⁶ Jfr. promemorian s. 80 ff.

den penningtvättsrättsliga lagsstiftningen. Frågan blir därmed om den föreslagna kriminaliseringen överhuvudtaget uppnår sitt syfte eller om kriminaliseringen i stället snarare och endast medför ett administrativt merarbete för enskilda personer vid in- och utresor från Sverige.

Synpunkter på de föreslagna tvångsmedlen

Advokatsamfundet konstaterar vidare att det föreslås införas ett flertal nya tvångsmedel, vilka möjliggör för Tullverket att bedriva ett effektivare arbete i kontrollen av in- och utförsel av kontanta medel. Förutsättningarna för dessa tvångsmedel avviker från vad som gäller för tvångsmedel inom ramen för Polismyndighetens arbete under förundersökningar. Tullverket har genom de föreslagna bestämmelserna, i 4 kap. 16 och 17 §§ i tullbefogenhetslagen, rätt att utan någon misstanke om brott undersöka handväskor, bagage och transportmedel i samband med kontroll av anmälningsskyldigheten av kontanta medel. Tullverket har också rätt att utan misstanke undersöka försändelser, behållare eller transportmedel i samband med kontroll av s.k. oledsagade kontanta medel för vilka redovisning kan begäras. Den förutsättning som måste uppfyllas av Tullverket för att få utöva dessa tvångsmedel är att undersökningen ska ske ”för att kontrollera” anmälningsskyldigheten respektive redovisningsskyldigheten. Urvalet får inte heller vara slumpmässigt enligt den föreslagna bestämmelsen i 6 kap. 1 § tullbefogenhetslagen.

Vidare föreslås två ytterligare tvångsmedel genom vilka Tullverket dels får rätt att kvarhålla kontanta medel (4 kap. 19 § i tullbefogenhetslagen), dels får rätt att kroppsvisitera personer (4 kap. 18 § i tullbefogenhetslagen). Den misstankegrad som förutsätts för tvångsmedelsanvändningen i dessa fall är ”att det finns tecken på” att medlen har anknytning till vissa brottsliga handlingar respektive ”anledning att anta” att anmälningsskyldigheten inte har uppfyllts. Misstankegraden är därmed vid alla nämnda förslag på tvångsmedel betydligt lägre än vid tvångsmedelsanvändningen som polisen tillämpar. Där kräver de flesta tvångsmedel åtminstone misstankegraden skälig misstanke tillsammans och ett visst straffvärde för den misstänkta brottsligheten, exempelvis ett års fängelse i straffskalan.¹⁷

¹⁷ Jfr. 24–29 kap. rättegångsbalken.

Den föreslagna regleringen innebär alltså ett betydande avsteg från regleringen av tvångsmedel. Förutsättningen för användningen av tvångsmedel har hittills varit åtminstone en viss grad av misstanke mot den enskilde som tvångsmedlet riktar sig mot. Kroppsvisiteringen i den föreslagna 18 § förutsätter visserligen misstankegraden anledning att anta. Genomsökningen av bagage och transportmedel i de föreslagna 16 och 17 §§ förutsätter däremot ingen misstankegrad alls. Mot bakgrund av att användningen av tvångsmedel utgör en integritetskränkande åtgärd av staten, är det av vikt att detta ingrepp i den privata sfären föranleds av åtminstone någon grad av misstanke. Advokatsamfundet noterar därvid att promemorian inte innehåller några överväganden i denna fråga mer än att det konstateras att tvångsmedelsanvändningen är nödvändig för att möjliggöra kontrollen av kontanta medel vid den svenska gränsen.¹⁸

Vidare noterar Advokatsamfundet att det uppstår en gränsdragningsfråga mellan den undersökning som utan misstanke får genomföras av handväskor och bagage i den föreslagna bestämmelsen i 4 kap. 16 § och den kroppsvisitering som endast får genomföras efter att misstankegraden ”anledning att anta” har uppnåtts i 4 kap. 18 §. Med kroppsvisitation avses bland annat en undersökning av väskor, paket och andra föremål som någon har med sig (28 kap. 11 § 3 st. rättegångsbalken). Det finns därmed två olika bestämmelser som reglerar undersökning av väskor och bagage. Denna gränsdragningsfråga har inte uppmärksamats i promemorian, vilket Advokatsamfundet ställer sig kritisk till då tvångsmedelsanvändningen därmed riskerar att bli oförutsebar.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander

¹⁸ Jfr. promemorian s. 96.